

Az ökoiskola múltja és jelene

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Varga Attila

Miről szól az előadás

Nemzetközi kitekintés

Az ökoiskolák szerepe a magyar köznevelési rendszerben

Ökoiskolákkal kapcsolatos fejlesztések

Az ökoiskola a jövő iskolája

Iskolafejlesztési foratókönyvek (OECD):

A status quo megórzése

- Bürokratikus modell
- Piaci modell

Iskolátlanítás

- Válság – a rendszer elolvadása
- Hálózat

Újfajta iskoláztatás – **az egyik útja az ökoiskola**

- Tanuló szervezet
- Társadalmi központ

Nemzetközi kötelezettségek

ENSZ Fenntarthatóságra nevelés évtized

UNECE – Stratégia az évtized céljainak megvalósítására

EU Fenntartható Fejlődés Stratégia

EU ajánlások a kulcskompetenciákról (két szó szerinti utalás a fenntarthatóságra)

EU fejlesztési pénzek: horizontális prioritás a fenntartható fejlődés

Fenntarthatóságra nevelés évtized 2005– 2014

- A nemzetközi közösség egy teljes évtizedet szánt annak a célnak az elérésére, hogy az oktatás (szemléletformálás) minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság alapelvei.

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA
következtetési a fenntartható fejlődést
szolgáló oktatásról 2010. november 19.
(2010/C 327/05)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Az Európai Unió Tanácsa felkéri a Tagállamokat, hogy tevékenyen támogassák a fenntartható fejlődést szolgáló oktatással kapcsolatban az **„egész iskolás” megközelítést**, többek között a forrásaikat fenntartható módon használó intézmények előtt álló akadályok megszüntetése révén.

ENSI (Környezeti és Iskolai Kezdeményezések)

- OECD indíttatású nemzetközi hálózat 1986-tól
- együttműködés
  - Iskolák,
  - Kutatók
  - Döntéshozók
- Három szintű innováció:
  - Pedagógiai
  - Társadalmi
  - Technikai, infrastrukturális

Hazai háttér – Nemzeti alaptanterv

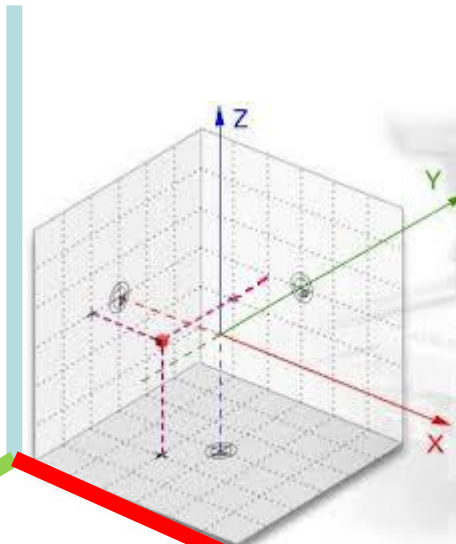
- Fenntarthatóság, környezettudatosság –
nevelési cél
- Kulcskompetenciák
- Közművelődési tartalmak

A pedagógiai tevékenységek céldimenziói

Nevelési cél

Műveltségterület

Kulcskompetencia

Fenntarthatóság, környezettudatosság – nevelési cél

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Meg kell tanulnia, hogy az **erőforrásokat tudatosan, takarékosan** és felelősségteljesen, **megújulási képességükre tekintettel használja**. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Az intézménynek fel kell készítenie őket a **környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására**. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Természettudományos és technikai kulcskompetencia

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A diákoknak meg kell érteniük az **alapvető tudományos koncepciókat**,... valamint a **tudomány es a technológia természeti világra gyakorolt hatását**

Az ilyen kompetenciával felvértezett ember egyaránt **kritikus az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes, illetve a technikát, a termelést az emberi szempontokat és a környezeti fenntarthatóság fölé helyez megnyilvánulásokkal szemben.**

Fenntarthatóság, környezettudatosság a kerettantervekben

Nagyon részletesen a természettudományos
tárgyak kerettanterveiben

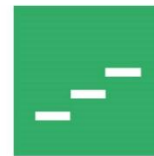
Minden egyéb tárgyban, minden évfolyamon is
jelen van. Kiragadott példa:

- Magyar nyelv és irodalom, gimnázium

Magyar nyelv és irodalom (gimnázium 9-12, bevezető)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A **fenntarthatóságra és környezettudatosságra nevelés** természetes terepe a **szövegértő olvasás** fejlesztéséhez felkínált, ebben alkalmazott szöveganyag, elsősorban az ismeretterjesztő és a dokumentum típusú szövegek feldolgozása révén. Az **érvelés, a vita** tanításában-tanulásában is van **motiváló ereje**, ha ilyen összetársadalmi érdekeltségű, ugyanakkor az egyén mindennapjaiban is releváns témákat érintünk. Az irodalmi olvasmányok ember és természet sokféle viszonyát mutatják fel, ezek megbeszélése, tanulmányozása hozzásegíthet a természeti és a teremtett környezethez való tudatos viszony kialakításához.

A magyar ökoiskola hálózat fejlődése számokban

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

○ **2000**

pilótaprojekt 40 iskolával

○ **2005**

144 iskola nyeri el hivatalosan az ökoiskola címet

○ **2014**

746 iskola rendelkezik ökoiskola címmel

Ökoiskola forrásközpont hálózat, és ökoiskolával rendelkező települések Magyarországon

ÖKOISKOLA

Mire jó az Ökoiskola Cím?

- Szakmai elismerés
- Pályázati előnyök
- Szakmai kapcsolatok (hírlevél, találkozók)
- Emberi kapcsolatok
- Gyakorlati ötletek
- Együttműködési lehetőségek

Mi jellemző az ökoiskolákra?

- fokozatos fejlődés
- lassabb előkészítés, nevelőtestület bevonása, egyetértése
- „testre szabott lépések”
- folyamatorientált
- összetett minőségi kritériumrendszer
- helyi kritériumok megjelenése
- hálózatos gondolkodás
- pedagógia → infrastruktúra

Zöld Óvoda-, Ökoiskola programok kiszélesítése

(SH/4/5 projekt)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Országos koordináció

Ökoiskola
országos
forrásközpont

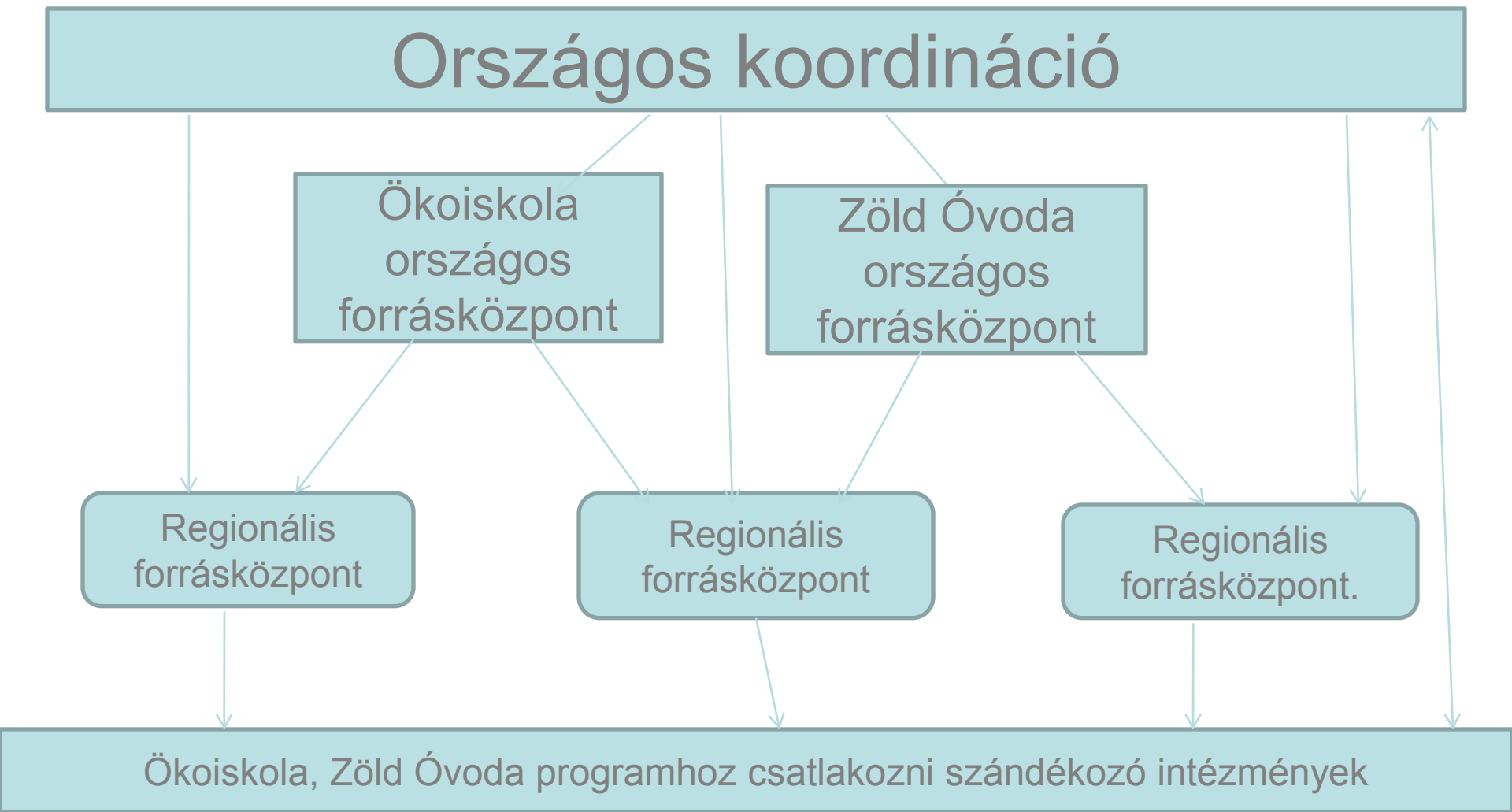
Zöld Óvoda
országos
forrásközpont

Regionális
forrásközpont

Regionális
forrásközpont

Regionális
forrásközpont.

Ökoiskola, Zöld Óvoda programhoz csatlakozni szándékozó intézmények

Zöld Óvoda-, Ökoiskola programok kiszélesítése

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Produktumok ökoiskolák számára:

- Ökoiskola koordinátor akkreditált továbbképzés
- Régióspecifikus NATURA 2000 segédanyagok

Ökoiskola nevelési-oktatási program fejlesztése

(TÁMOP 3.1.1 projekt részeként)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

- a területen meglévő programok összegyűjtése, vizsgálata, elemzése
- működő gyakorlatok feltárása, vizsgálata, elemzése
- partnerintézmények kiválasztása, felkészítése
- új kísérleti program kidolgozása partnerintézmények bevonásával (10 partnerintézmény programonként)
- az új nevelési-oktatási program elemeinek kifejlesztése
- az intézményi szintű megvalósítás mentorálása, támogatása, monitorozása
- a nevelési-oktatási program véglegesítése a tapasztalatok alapján
- a nevelési-oktatási program benyújtása miniszteri jóváhagyásra

ÖKOISKOLÁK NEVELÉSI- OKTATÁSI PROGRAMJA

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

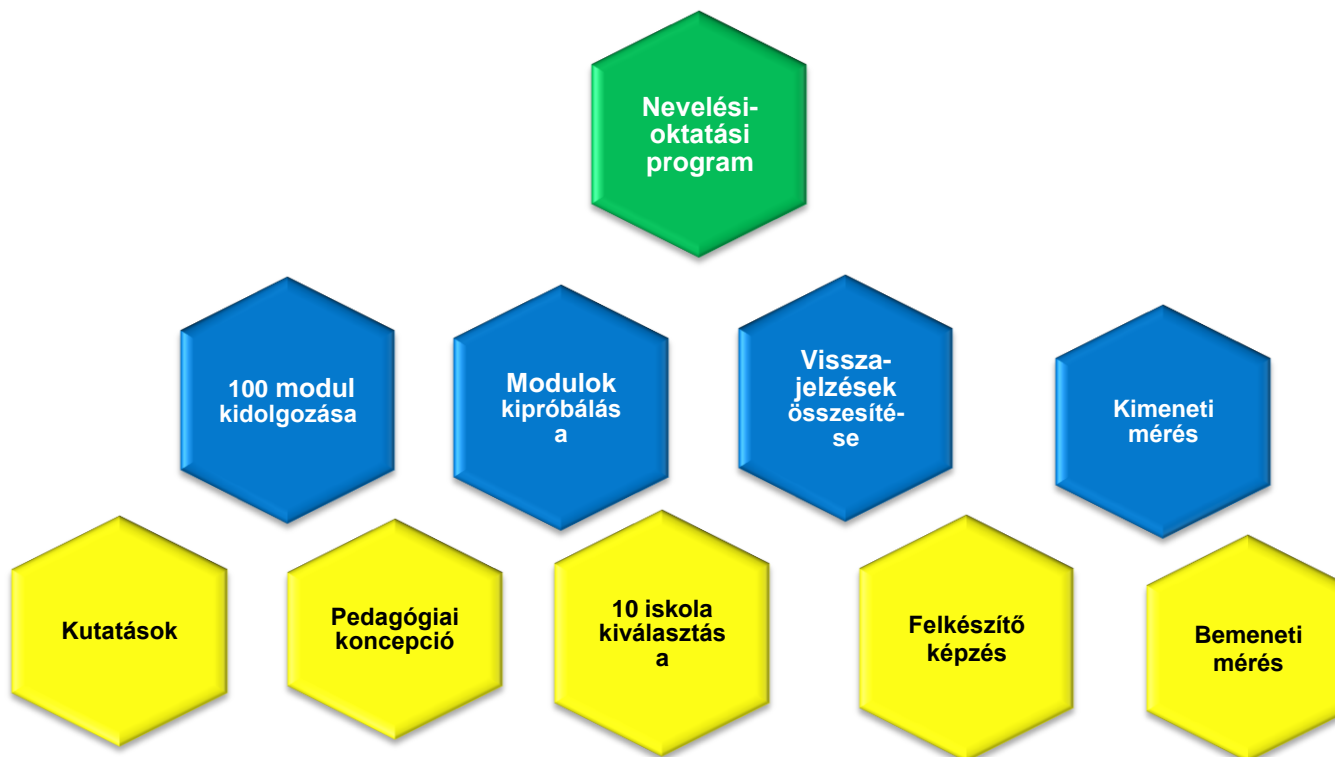

ÖKOISKOLÁK NEVELÉSI- OKTATÁSI PROGRAMJA

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A FEJLESZTÉS MÉRFÖLDKÖVEI

Új lehetőségek ökoiskolák számára

Egész napos iskola (általános iskola)

Az egész napos iskola olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Iskolai Közösségi Szolgálat (középiskola)

2016. január 1-jétől kötelező érettségi előfeltétel lesz 50 órát teljesíteni, lehetséges tevékenységi terület a környezet- és természetvédelem

A pozitív változás perspektívái

(Graham Norris, Skócia, A kiválóság tanterve)

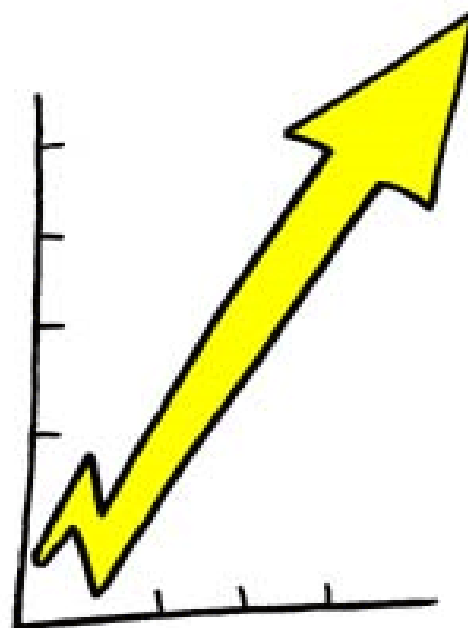
OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Tekintsünk befelé!

Tekintsünk kifelé!

Tekintsünk előre!

*Vegyük számba az eredményeket és keressük a
továbblépés lehetőségét!*

Mit keressünk a tekintetünkkel?

(Aichi-Nagoya deklaráció)

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

A fenntarthatóságot szolgáló oktatás

- céljainak és értékeinek érvényesítési lehetőségeit
- integrálási lehetőségeit a nevelés, képzés, oktatáspolitikára minden területére
- egészes és rendszerben gondolkodó megközelítésmódjait.
- együttműködési lehetőségeit minden érintettel
- számára releváns pedagógus-továbbképzési lehetőségeket

Köszönöm a figyelmet!

www.ofi.hu

Varga Attila

varga.attila@ofi.hu